

Pfv.IV.21.586/2013/20.szám

A Kúria a dr. Kerényi Mihály pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek az OBH Elnöki Titkárság Jogi Képviseleti Osztály (ügyintéző: dr. Földesi Margit beosztott bírónak) által képviselt Fővárosi Törvényszék IV. rendű alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt a Budapest Környéki Törvényszék előtt 21.P.28.683/2008. számon indított és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.770/2012/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében a IV. rendű alperes által 79. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A Kúria megállapítja, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének felülvizsgálati eljárási költségét teljes egészében a IV. rendű alperes köteles viselni.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperes és .. házastársak voltak, házasságukat a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1988-ban felbontotta. A házasságból született gyermekeket az anyánál helyezte el és a jelen per felperesét gyermektartásdíj fizetésére kötelezte. A Budapesti X.-XVII. Kerületi Ügyészség .. számon vádindítványt terjesztett elő a felperessel szemben 1 rb., a Btk. 196. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő tartás

elmulasztásának vétsége miatt. A vádirat értelmében 1998. április 28. napjától 1999. március 31. napjáig terjedő időszakra, összesen 44.000 forint gyermektartásdíj meg nem fizetése képezte a vád alapját. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a büntetőügyben 2001. február 6. napján tartotta az első tárgyalást. A bíróság az első tárgyalást követően végzést hozott igazságügyi elmeszakértő bevezetéséről a felperes elmeállapotának vizsgálatára. A büntetőbíróság megkeresésére a felperes akkori munkáltatója 2001 februárjában kimutatást küldött a bíróság részére a levont tartásdíjak összegéről. A felperestől a munkáltatója 2001 áprilisában a nyilvántartott hátralékot teljes terjedelmében levonta a folyamatos tartásdíj mellett, ilyen módon a felperesnek 2001. május 1. napjától hátraléka nem állt fenn. Ezen tényekről a felperes munkáltatója (..) a bíróságot az oda 2001. április 13-án beérkezett átiratában tájékoztatta.

A büntetőeljárás ennek ellenére folytatódott és ismételten elrendelték a felperes elmeszakértői vizsgálatát is. 2003. december 2-án a büntetőügyben az eljárást tárgyaláson megszüntették és a felperest megrovásban részesítették. Az elsőfokú határozat ellen a felperes, mint vádlott fellebbezett, fellebbezése nyomán a Fővárosi Bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A jogerős határozattal szemben a felperesi vádlott felülvizsgálati kérelemmel élt, melynek folytán a Legfelsőbb Bíróság Bfv.II.3/2007/9. számú végzésével a jogerős végzést hatályában fenntartotta, a határozat indokolásában azonban kifejtette: a büntetőeljárás a büntethetőségi akadály (a tartásdíj teljes kifizetésének igazolása) után feleslegesen és törvénysértően továbbfolytatódott és az eljárás kötelező megszüntetésére csupán jelentős késedelemmel került sor. Ilyen megszüntető ok felmerülése esetén ugyanis a perszakaszban lévő eljárást haladéktalanul meg kell szüntetni. A terhelt ezzel kapcsolatos kifogását az ügy bírósági irataiból kitűnő, felesleges és törvénysértő perhalasztások (alaptalan napolások) igazolták, a jogsértő eljárás pedig nem kétségesen jelentős érdeksérelemmel járt.

A felperes még a büntetőeljárás folyamatban léte alatt személyhez fűződő jogai megsértésének megállapítása iránt keresetet indított 2001 novemberében. A felperes 2003-ban módosított keresetében többek között a Fővárosi Bíróságot is alperesként jelölte meg (IV.r. alperes). A per több bíróságot is megjárta, majd a Legfelsőbb Bíróság a Budapest Környéki Törvényszéket jelölte ki az eljárás lefolytatására. A felperes többször módosította a keresetét, majd végül a jelen eljárásban kizárólag a Fővárosi Törvényszékkel szemben tartotta fenn a keresetét azzal, hogy a IV.r. alperes tekintetében kérte annak megállapítását, hogy a IV.r. alperes megsértette személyhez fűződő jogát, emberi méltóságát, amikor a büntető ügyben eljáró bíró nem vette át tőle az első tárgyaláson az általa felmutatott iratokat, illetőleg a munkáltatói igazolás

ellenére nem szüntette meg a per korábbi szakaszában vele szemben a büntetőeljárást. A felperes sérelmezte azt is, hogy sürgősen rendelték el vele szemben szakértői vizsgálatot és marasztalták bűnügyi költségben. Azt is sérelmezte, hogy több esetben őt tárgyalásra, illetve szakértői vizsgálatra rendőrökkel állíttatták elő. Az elsőfokú eljárás során a felperes 2010. március 30-án új keresetet terjesztett elő, amely a vele szemben megindított végrehajtási eljárást kifogásolta, jogtalan végrehajtást állított.

A felperes végleges kereseti kérelmében (2011. június 1.) személyiségi jogai megsértése kapcsán nem vagyoni kárigényét 5.000.000 forintban jelölte meg, továbbá vagyoni kárigényt is előterjesztett, összesen 451.509 forint összegben. A nem vagyoni kártérítés jogalapja tekintetében előadta, hogy a büntetőügyben eljáró bíró nem vette át tőle az általa felmutatott iratokat, vele szemben trágár szavakat használt és retorziót helyezett kilátásba. Elrendelte a felperes elmeorvosi vizsgálatát is. Álláspontja szerint az eljáró bíró ezen magatartásaival megsértette a becsület és emberi méltóság védelméhez fűződő személyiségi jogait. Álláspontja szerint megsérültek a tisztessége eljáráshoz fűződő jogai is akkor, amikor a tartásdíj megfizetését igazoló munkáltatói igazolás megérkezése után a bíróság nem szüntette meg a büntetőeljárást és ezt követően törvénytelen és sürgősen eljárást folytatott le. Előadta azt is, hogy az igazolás megérkezését követően őt még öt alkalommal a rendőrség vezette elő a bíróság intézkedése nyomán. Vagyoni igényei között szerepelt a bűnügyi költség (32.210 forint), utazási, étkezési költség és kiesett munkabér (49.500 forint), utazási költség (19.880 forint), továbbá igényelte a végrehajtási eljárásban álláspontja szerint jogalap nélkül behajtott tartásdíj megtérítését (350.000 forint).

A felperes és házastársa .. keresetet terjesztett elő a Veszprém Megyei Bíróságnál 2007-ben személyiség jogai megsértése miatt. Ebben a perben II.r. alperesként a Fővárosi Törvényszéket jelölték meg. Az eljárás a felperések által előterjesztett kifogások, illetve egyes bíróságok alperesként történő megjelölése folytán a Győri Ítéltáblához került, amely az eljárás lefolytatására a Győri Törvényszéket jelölte ki, amely előtt 31.P.20.008/2011. számon folyt a polgári peres eljárás. A Fővárosi Törvényszék II.r. alperessel szemben előterjesztett kereset jogalapjaként a Győri Törvényszék előtt folyamatban volt perben a felperes a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelölte meg, a Pp. 2. § (3) bekezdésére alapozottan terjesztett elő 2.500.000 forint összegű nem vagyoni kártérítési igényt.

A Győri Törvényszék 31.P.20.008/2011/38. szám alatt meghozott ítéletével .. I.r. és .. II.r. felperések keresetét a Fővárosi Törvényszék II.r. alperessel szemben elutasította. Ezen első fokú ítéletet a Győri Ítéltábla 2013. december 20-án kelt

Pf.V.20.452/2012/6. számú ítéletével helybenhagyta. A jogerős ítélet arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes csak állította, de nem bizonyította azt, hogy a bíróságok részéről az általa vélelmezett eljárási hibák elkövetésére zaklatási, károkozási célzattal, tehát a fél személyiségének lényegét alkotó tulajdonság miatt került sor, ezért a felperes személye ellen irányuló közvetlen támadás hiányában személyiségi jogsértés megállapítására nem látott lehetőséget. Az elmeorvosi vizsgálat kapcsán arra a megállapításra jutott, hogy a vizsgálat döntő részben a felperes ellenkezése miatt húzódott el, és ez egyben az eljárás elhúzódását is eredményezte. A Győri Ítéltábla előtt született jogerős ítélet megállapította: büntetőügyben a Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti kártérítési felelősség nem alkalmazható, mert ez a felelősségi alakzat kizárólag a 2003. július 1. napja után indult polgári peres eljárásokra alapítottan érvényesíthető, kizárólag a Pp. 2. § (1) bekezdésében meghatározott alapvető eljárási jogok valamelyikének a sérelme miatt. A Győri Ítéltábla ezen ítélete ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet a Kúria hivatalból elutasította.

A jelen perben a IV.r. alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint sem a büntetőeljárás megindítása, sem annak elhúzódása nem szolgálhat alapul személyhez fűződő jog megsértésének a megállapítására és nem alapoz meg nem vagyoni kártérítési követelést sem. Álláspontja szerint mind a büntetőeljárás megindítására, mind pedig a felperes elmeorvosi vizsgálatának elrendelésére indokoltan került sor. Az alperes hangsúlyozta: kártérítési igényt kizárólag a kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedések alapozhatnak meg. A felperes a jogszerűtlenül levont tartásdíj visszafizetését a tartásdíj jogosultjától követelheti.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetnek részben helyt adva kötelezte a IV.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítést és ezen összeg után 2003. december 2. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Kötelezte továbbá az alperest 312.966 forint vagyoni kártérítés és ezen összeg után 2010. március 30. napjától járó késedelmi kamat megfizetésére. A büntetőügyből eredő vagyoni kártérítés tekintetében a pert megszüntette. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

A büntetőeljárással kapcsolatos vagyoni kártérítés iránti kereset vonatkozásában perfüggőség fennállását állapította meg, ez szolgált ezen követelés esetében a per megszüntetésére. Álláspontja szerint a felperes a gyermektartásdíj megfizetésének elmulasztásával okot adott a büntetőeljárás megindítására. Azt nem találta bizonyítottanak, hogy a büntetőeljárásban eljáró bíró megtagadta volna a felperes beadványainak átvételét, illetve trágár módon

beszélt volna a felperessel és retorziót helyezett volna kilátásba vele szemben. Az eljárás elhúzódása kapcsán a Legfelsőbb Bíróságnak a büntetőügyben született határozata indokolása alapján megállapította, hogy miután a bírósághoz megérkezett a felperes munkáltatójának igazolása a tartásdíj hiánytalan megfizetéséről, a bíróságnak az eljárást haladéktalanul meg kellett volna szüntetnie, az igazolás megérkezését követő eljárás törvénysértő és szükségtelen volt. Az első fokú ítélet szerint az, hogy a felperes szükségtelenül, jelentős időtartamban büntetőeljárás hatálya alatt állt, több esetben elővezették, vele szemben felesleges kényszerselekményeket végeztek és szigorúbb eljárási szabályokat alkalmaztak, kihatott a felperes személyiségére, életminőségét csökkentette. Mindezzel összefüggésben mérlegeléssel 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítést állapított meg a felperes javára. A Ptk. 362. §-ára figyelemmel úgy ítélte meg, hogy a felperes nem követelheti vissza a jogosulttól a jogszerűtlenül behajtott tartásdíjat, mert az életfenntartás céljára adott juttatásnak minősül. A jogszerűtlen behajtással okozott kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, ezért a bírósági jogkörben okozott kár megtérítésének a Ptk. 349. § (1) bekezdésében előírt különös feltétele megvalósult. Álláspontja szerint az önkéntes teljes elmaradása miatt a végrehajtási eljárás megindítása indokolt, a végrehajtói jutalék felszámolása pedig jogszerű volt. Úgy ítélte meg, hogy 312.996 forint behajtása állt okozati összefüggésben a végrehajtás jogszerűtlen elrendelésével.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. Ebben előadta, hogy az ítélettel érdemben elbírált követelések tekintetében perfüggőség áll fenn, mert a felperes ezen követeléseket a jelen perben előadottakkal megegyező tények alapján a Győri Törvényszék előtt folyamatban volt perben is érvényesítette.

A jogerős ítélet az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését megváltoztatta és az alperes által a felperesnek fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét 500.000 forintra és az elsőfokú bíróság által megállapított időponttól járó és mértékű késedelmi kamatra leszállította. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a pervesztesség-pernyertesség aránya a felperesre terhesebben 10-90 %-ra módosul. Az elsőfokú bíróságnak a kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezését helybenhagyta. Úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

A jogerős ítélet részletesen foglalkozott a perfüggőség fennállásának kérdésével. Ebben a körben megállapította: a jelen per korábban indult, mint a Győri Törvényszék előtt folyamatban

volt per. A felperes az azonos tényekre alapozott vagyoni és nem vagyoni kártérítések iránti kereseti kérelmét a jelen perben korábban terjesztette elő és a kereseti kérelmeket tartalmazó beadványok az alperes részére történő kézbesítése is hamarabb történt meg a jelen perben. Erre figyelemmel a perfüggőség a Pp. 128. §-a alapján a jelen perben nem állt be korábban. Ilyen módon a Győri Törvényszék előtt folyamatban volt másodfokú döntés időpontjában, a Győri Ítéltábla előtt folyamatban lévő perre tekintettel nem látott lehetősége a jogerős ítélet a per megszüntetésére. Miután pedig a Győri Törvényszék elsőfokú ítélete a jelen per másodfokú döntése időpontjában nem volt jogerős, ezért a jelen perben érvényesített követelések nem minősülnek ítélt dolognak, ezért a jelen pert erre figyelemmel sem találta a jogerős ítélet megszüntethetőnek.

A jogerős ítélet indokolása a keresetet akként foglalta össze, hogy a felperes érdemben bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt terjesztett elő keresetet a jelen peres eljárásban, a nem vagyoni kártérítés iránti követelését pedig személyhez fűződő jogainak a megsértésére alapította. A jogerős ítélet indokolása értelmében azt kellett vizsgálni, hogy fennállnak-e a kártérítési felelősség megállapításának a Ptk. 349. § (1) bekezdésében előírt különös, valamint a Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott általános feltételei. Ebben a vizsgálati körben a jogerős ítélet megállapította, hogy a büntetőeljárás jogszabályok a büntetőeljárás megszüntetésének elmulasztása esetére, illetve a vádlott orvosszakértői vizsgálatára vonatkozó bírósági intézkedésekkel szemben, illetve az elővezetés elrendelésével szemben nem biztosít rendes jogorvoslatot. Ebből következően a felperes számára nem voltak adottak a rendes jogorvoslat lehetőségei, így az alperes kártérítési felelősségének megállapításához szükséges, a Ptk. 349. § (1) bekezdésében meghatározott különös feltétel megvalósult. A jogerős ítélet érdemi jelentőséget tulajdonított annak, hogy a büntetőügyben a Legfelsőbb Bíróság végzésének indokolása egyértelműen megállapította, hogy a munkáltatói igazolás beérkezését követően (2001 április) a büntetőeljárás szükségtelen és törvénytelen volt. Ehhez képest megalapozottan állapította meg az elsőfokú bíróság is, hogy a büntetőeljárás folytatása ezt követően törvénysértő, jogellenes volt. Levonható volt az a következtetés a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban hozott végzésének indokolása alapján, hogy a büntetőügyben eljáró elsőfokú bíróság (PKKB) egyértelmű értelmezést és mérlegelést nem igénylő törvényi rendelkezés alkalmazását mulasztotta el, így magatartása a jogellenességen túl egyben felróhatónak is minősül.

A jogerős ítélet indokolása megállapította: az eljárás megszüntetésére okot adó körülményről való tudomásszerzést követően az első fokon eljáró bíróság a büntetőügyben több alkalommal

elrendelte a felperes elővezetését, amelyet a rendőrség két alkalommal foganatosított is. Az elővezetések foganatosítása indokolatlanul és szükségtelenül korlátozta a felperes személyes szabadságát, ezért megállapítható volt, hogy az elővezetés jogellenes és felróható elrendelésével az alperes megsértette a felperes személyes szabadsághoz fűződő személyiségi jogát is. A jogsértés miatt a felperest hátrány érte, mivel időlegesen nem választhatta meg szabadon tartózkodási helyét. A jogerős ítélet indokolása szerint az orvosszakértői vizsgálat elrendelésének fenntartása 2001. április 13-át követően szükségtelen és indokolatlan volt, a felperes ép elméleti állapotának szükségtelen kétségbe vonása sértette a felperes emberi méltóságát. Az alperes jogsértése nyomán a felperes 2001. áprilisát követően még két és fél évig büntetőeljárás hatálya alatt állt, ilyen körülmények között a jogerős ítélet is megállapíthatónak találta a felperes keresetének jogalapját.

A nem vagyoni kártérítés összegszerűsége tekintetében a jogerős ítélet kifejtette: az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés eltúlzott a felperest ért nem vagyoni hátrányok jellegéhez, súlyosságához és következményeihez képest, összege túllépi a mérlegelés alapján okszerűen megállapítható összeget. A jogerős ítélet álláspontja szerint a felperest az alperes jogsértő magatartásával okozati összefüggésben ért nem vagyoni károk viszonylagos kiküszöbölésére 500.000 forint kártérítés szükséges és indokolt.

A jogerős ítélet a felperes végrehajtási eljárásban levont tartásdíj visszafizetése iránti követelése kapcsán, annak elévülését illetően úgy foglalt állást, hogy az alperes elévülési kifogása megalapozott volt, így ebben a körben a felperes vagyoni kártérítés megfizetése iránti kereseti kérelme nem teljesíthető, azt a másodfokú bíróság érdemben nem vizsgálta [Ptk. 325. § (1) bekezdése]. Ennek alapján a jogerős ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét annak fellebbezett részében részben megváltoztatta, az alperes marasztalását leszállította, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

A jogerős ítélet ellen a felperes és az alperes is felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria a felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét 2014. szeptember 2-án kelt Pfv. 18. sorszámú végzésével hivatalból elutasította. Ennek indoka az volt, hogy a felperes jogi képviselője által ellenjegyzett csatlakozó felülvizsgálati kérelem megsértett jogszabályhelyet egyáltalán nem tartalmazott és a felperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet nem egészítette ki a kérelem benyújtására nyitva álló határidőn belül.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet

hatályon kívül helyezését és a per megszüntetését kérte. Ebben a körben előadta, hogy a felperes a büntetőeljárással kapcsolatos kárigényét a Győri Törvényszék előtti eljárást megelőzően már 2007-ben előterjesztette, ezen igényét a jelen eljárásban viszont csak 2010-ben terjesztette elő, ehhez képest pedig az eljárás bíróságok tévesen állapították meg a perfüggőség időpontját, nem vették figyelembe a győri kereseti kérelmeket. Az alperes a felülvizsgálati kérelemben másodlagosan kérte a jogerős ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását. Ebben a körben kifejtette: 2001-ben nem következett be büntethetőséget kizáró ok, a munkáltató ekkori közlésekor a felperesnek még volt hátraléka. Kizárólag 2003 júliusában került olyan helyzetbe a büntetőbíróság, hogy a munkáltató részletes kimutatása alapján megállapítsa: már 2001-ben rendeződött a tartásdíj kérdése. Az alperes felülvizsgálati álláspontja szerint hibáztak az eljárás bíróságok, amikor a büntetőügyben született legfelsőbb bírósági határozat indokolását érdemben figyelembe vették, tekintettel arra, hogy az érdemben nem köti a polgári bíróságot. A felülvizsgálati kérelemben foglaltak szerint nem volt az alperes magatartása jogellenes és felróható, a tartás elmulasztása (Btk. 196. §) önhibát feltételező tényállás. Ehhez képest szükségszerű volt a felperes beszámítási képességének hivatalos vizsgálata, az orvosszakértő bevonása. Ugyanis ha a felperes, mint vádlott beszámítási képességgel nem rendelkezik, akkor büntethetőséget kizáró ok keletkezik, a vádlott ítélettel történő felmentése szükséges a költségek állam általi viselése mellett. Megjegyezte a kérelem azt is, hogy az elmeorvos-szakértői vizsgálatban született szakvélemény eredménye is arra mutat, hogy nem volt indokolatlan a szakértő kirendelése, mert a felperesnél paranoid személyiségfejlődést rögzítettek. A kérelem szerint miután nem követett el az alperes jogellenes magatartást, a felperes kártérítési igényének jogalapja teljességgel hiányzik.

A felperes a tárgyaláson megfogalmazott felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló adatok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A jelen esetben a Kúria a felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította. Ehhez képest kizárólag az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem volt érdemben tárgyalható. Az állandó bírói gyakorlat értelmében a felülvizsgálati eljárásban érvényesül a felülmérlegelés tilalma, azaz a felülvizsgálati

eljáráshoz nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg. (BH 1999.44 jogeset, BH 2013.119 jogeset)

Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte arra hivatkozással, hogy a felperes azonos tárgyban előterjesztett keresetét elbírálta, ráadásul ugyancsak a Fővárosi Törvényszék alperessel szemben a Győri Törvényszék, illetve a Győri Ítéltábla. Az alperes álláspontja szerint a felperes a Budapest Környéki Törvényszék előtt a tisztességes eljáráshoz való jogára és az eljárás elhúzódására, továbbá személyiségi jogai sérelmére nézve a keresetét csak 2010-ben terjesztette ki, a Győri Törvényszék azonban már 2007-ben kézbesítette a Fővárosi Törvényszék (Fővárosi Bíróság) részére a felperes azonos tartalmú keresetlevelét, azaz a perfüggőség a Győri Törvényszéken állt be korábban. Az alperes álláspontja szerint ezért a Budapest Környéki Törvényszéknek meg kellett volna szüntetni a pert ezen kereseti kérelem vonatkozásában. A felülvizsgálati kérelem szerint a Fővárosi Ítéltábla, illetve a Budapest Környéki Törvényszék tévesen állapította meg a perfüggőség beálltának időpontját, figyelmen kívül hagyva a felperes által előterjesztett kereseti kérelmek jogcímét.

A Pp. 128. §-a értelmében a perindítás hatályai a keresetnek, illetőleg a viszontkeresetnek az ellenféllel való közlésével állnak be. A Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, ha a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt – akár ugyanazon bíróság, akár más bíróság előtt – a per már folyamatban van (128. §) vagy annak tárgyában már jogerős ítéletet hoztak (229. §). A Pp. 157. § a) pontja szerint a bíróság a pert megszünteti, ha a keresetlevelet már a Pp. 130. § (1) bekezdésének a)-h) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani.

A Kúria beszerezte a Győri Törvényszék, illetve ítéltábla előtti eljárás iratait. Ezt összevetette a Budapest Környéki Törvényszék előtti eljárás irataival és az annak előzményeit tartalmazó iratokkal és azt állapította meg, hogy a jelen perben eljár bíróságok helytállóan jutottak arra a következtetésre, hogy nem állt fenn a per megszüntetésének indoka. Ebben a perfolymban ugyanis a felperes előbb terjesztette elő igényeit személyhez fűződő jogai megsértésével kapcsolatban az ellene folyamatban volt büntetőeljárás (PKKB 14.B.20.722/1999.) kapcsán. A felperes ezen túlmenően a jelen perben eltérő jogcímen terjesztette elő a keresetét (emberi méltósághoz fűződő jogai megsértése), míg Győrben kifejezetten a Pp. 2. § (3) bekezdésére hivatkozással perlekedett.

Figyelembe kellett azt is venni, hogy csak részben volt azonos a felperesek személye, tekintettel arra, hogy Győrben a felperes házastársa is felperes volt. Azt is figyelembe kellett venni, hogy a jelen ügyben azt megelőzően született jogerős ítélet, hogy a Győri Ítéltábla előtti eljárás befejeződött volna. Mindezekből kitűnően a Kúriának érdemben kellett foglalkoznia az alperes felülvizsgálati kérelmével, figyelemmel a felülmérlegelés tilalmára is - az eljárt bíróságok ugyanis mérlegeléssel adtak részben helyt a felperes keresetének.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. § értelmében a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése. A 339. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A 349. § (1) bekezdése szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. A (3) bekezdés szerint ezeket a szabályokat kell alkalmazni a bíróság és ügyészégi jogkörben okozott kárért való felelősségre is, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

A Kúria szerint a jogerős ítéletben a mérlegelés nem volt jogsértő, nem volt kirívóan okszerűtlen és nem volt ellentétes a logika alapvető szabályaival sem. Alappal hivatkoztak az eljárt bíróságok arra, hogy a büntetőügyben a Legfelsőbb Bíróság elvi jelentőséggel rögzítette: a büntetőügyben első fokon eljárt bíróságnak a tartásdíj megfizetését igazoló, 2001 áprilisában megérkezett munkáltatói igazolás ismeretében haladéktalanul - akár tárgyaláson kívül is - meg kellett volna szüntetnie a büntetőeljárást, ezért az azt követő eljárás, - benne a felperes elmeorvosi vizsgálatával - szükségtelen és törvénysértő volt. Abban helytálló ugyan a felülvizsgálati kérelem érvelése, hogy a Legfelsőbb Bíróság büntetőügyben hozott határozatának indokolása közvetlenül nem köti a polgári bíróságot, de ettől még lényeges adatnak, bizonyítéknak minősül. Belátható ugyanis: amennyiben büntethetőséget megszüntető ok (tartozás megfizetése) áll fenn, nem kell tovább vizsgálni azt, hogy van-e a felperes büntethetőségét kizáró körülmény (kóros elmeállapot), szükségtelenné vált a felperes elmeorvosi vizsgálata és ezen okból elővezetésének elrendelése is.

Ilyen körülmények között helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a Ptk. 349. § (3) bekezdése alkalmazásának feltételei is

bekövetkeztek, mert a büntetőügyben eljáró elsőfokú bíróság egyértelmű, értelmezést és mérlegelést nem igénylő rendelkezést hagyott figyelmen kívül, vagyis az alperes kirívóan súlyos jogértelmezési, jogalkalmazási hibát követett el. Ezzel okozati összefüggésben, ennek következményeként a felperes az alperesnek a tartásdíj megfizetéséről való értesülését követően még több mint két évig büntetőeljárás hatálya alatt állt, melynek során több alkalommal elővezetését rendelték el és amelyet a rendőrség két esetben foganatosított is. Helytállóan állapította meg ezért a jogerős ítélet, hogy mindezzel - beleértve a szükségtelenül folytatódó szakértői vizsgálatokat is - az alperes megsértette a felperes emberi méltóságát. A személyiségi jogvédelem alapvető objektív jellegére figyelemmel a jogsértés megállapíthatósága tekintetében a Kúria álláspontja szerint nincs jelentősége annak, hogy egyébként az elsőfokú büntetőbíróság magatartása nem irányult a felperes szándékos zaklatására, nem kifejezett személy elleni támadásról volt szó.

A jogerős ítélet által megállapított, leszállított mértékű nem vagyoni kártérítés a Kúria szerint arányban áll a megállapított jogsértés tárgyi súlyával és a Pp. 163. § (3) bekezdése alapján köztudomású tényként értékelhető hátrányokkal (tartósan büntetőeljárás hatálya alatt állás alapos ok nélkül), ezért a nem vagyoni kártérítés összegének mérséklésére a Kúria nem látott lehetőséget.

Mindezek alapján a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján állapította meg, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját a IV.r. alperes köteles viselni. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket - amely az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján került meghatározásra - a felperes költségmentessége és az alperes illetékmentessége folytán az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján.

Budapest, 2014. december 10.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő

